

Podobna stališča

Srečanja med delovnimi ali sestavljenimi organizacijami naftne stroke so postala že nekako navada, ki prinese delu vedno kaj koristnega. Tokrat so se srečali poslovodni delavci kotorskega Jugopetrola in ljubljanskega Petrola.

Prvi del razgovora so namenili cenam goriv in se ustavili ob odstotku, ki je v njih določen za raziskave nafte in plina. Delovne organizacije naj bi dobile od te vsote delež, ki bi bil v sorazmerju z njihovim lanskoletnim vlaganjem v raziskave. To pa pomeni pretežni del (okrog 95%) za INO in Naftagas. Zato so prisotni pri razgovoru menili, da bi bilo bolje, če bi sredstva ostala v organizacijah, ki jih ustvarijo, od tam pa bi jih usmerili v skupne programe raziskav, kar bi odprlo vrata medrepubliškega sodelovanja. Delovne organizacije bi lahko raziskovale na svojem terenu, sodelovale v drugih republikah, pa tudi v tujini. Morali bi vztrajati pri prvotnem dogovoru, kar bi nam omogočilo, da bi nadaljevali s sprejetim programom. Aktivnost pa bi morali podvzeti preko poslovnega združenja.

V zvezi z maržo so menili, da bi jo morali približati višini, kakršno imajo v razvitem svetu, medtem ko zdaj zaradi inflacije njena vrednost dejansko celo pada. Če bi hoteli do-

seči spremembo, bi morali vztrajati, da se zadeva razreši ob uporabi skupnih elementov za oblikovanje cen, ki naj nadomestijo administrativno določanje cen.

Ker nameravajo poslovno združenje reorganizirati tako, da bi bili v prihodnje v njem tudi rudarji, razmišljajo v organizacijah naftnega gospodarstva, da bi Petrolunion postal njihova nova poslovna skupnost, o čemer pa se bodo morali še temeljito pogovoriti.

Predstavniki Petrola so povedali, da samoupravni sporazum o enakomerni preskrbi za našo republiko ni dober, ker bi nam na njegovi osnovi pripadlo za več kot enomesečno porabo manj motornih bencinov in srednjih destilatov, kot smo jih dobili v letu 1985. Poraba gre prav v nasprotno smer, pri čemer je zlasti občutna povečana potrošnja motornega bencina. Veliko so govorili tudi o trajnem pomanjkanju srednjih destilatov in goriva za reaktivne motorje. Toda izkazalo se je, da v Črni gori nimajo takih problemov s srednjimi destilati

kot pri nas, ker porabijo tam sorazmerno malo EL kurilnega olja. Bolj na tesno so z železniškimi cisternami in upajo, da jim bo Petrol tudi v prihodnje pomagal pri prevozu iz Siska.

V razgovoru o terminalu za tekoči naftni plin v Kopru so slovenski predstavniki obvestili svoje črnogorske sodelavce, da je bila študija narejena in da je pokazala, da bi tak terminal prinesel dobre rezultate, razen seveda v prvih treh letih

poslovanja, s čimer pa je potrebno računati pri vsaki investiciji.

Če se je pogovor začel s cenami na domačem trgu, se je zaključil s cenami na tujem tržišču. Prisotni so bili enotnega mnenja, da se bo cena surove nafte do konca leta spet dvignila, verjetno na 18 dolarjev za sodček, kar bo povzročilo nove premike v cenah in družbenih dajatvah iz nafte oziroma derivatov. **J. K.**

Ko smo se bolje spoznali

POSLOVNA SKUPNOST PETROKEMIJA

V preteklih mesecih smo predstavili v glasilu možne članice poslovne skupnosti Petrokemijske, ki naj bi začela poslovati v letošnjem letu. Preden bo delo resnično steklo, pa je bilo treba še nekaj stvari obdelati. SOZD INA je dala pobudo, da bi zadeve, ki so bile v osnutku samoupravnega sporazuma o ustanovitvi poslovne skupnosti, nekoliko popravili in dopolnili, ker so se pokrivalo s tistimi, kar imajo članice INE v svojem SaS. To usklajevanje je trajalo toliko časa, da je bil šele pred kratkim narejen dokončni tekst.

Istočasno smo se dogovarjali, da bomo razširili krog povabljenih, predvsem z Rafinerijo Sisak, kar ni pomenilo, da se mora priključiti, kar pa tako in tako velja tudi za ostale. Kdor se bo odločil, da bo na usklajevalnem sestanku sprejel osnutek, kakršen je pripravljen in sodeloval v pripravi na referendum, bo pač pristopil v poslovno skupnost, kdor bo menil, da v njej ne vidi nekega pravega življenjskega interesa, se bo umaknil, kar pa ne pomeni, da se ne bi mogel kasneje pridružiti. Ni rečeno, da mora vseh šest sedanjih kandidatov priti v skupnost, lahko jih je tudi manj, dve ali tri, prav tako pa niso vrata zaprta za sedmega ali osmega. Zlasti ker smo razmišljali, da je verjetno še kdo, ki bi ob dobrem poslovanju poslovne skupnosti našel v njej svoj interes.

Na zadnjih sestankih ni prišlo do nobenih problemov, zato bomo lahko začeli s končnim postopkom. To se pravi, da se bomo najprej dogovorili na strokovnem kolegiju, potem pa pripravili referendum, ki ga bomo poskusili izvesti do jeseni, tako da bi najkasneje konec leta poslovna skupnost lahko začela delati. **L. B.**

Iz vsebine:

Najprej potrditev pogodbe,
Radi bi delali,
Delo teče po načrtu,
Ponovno znižanje cene,
Prvi v državi. Tudi edini?
Zlata značka zveze sindikatov Slovenije,
Prisrčna zahvala.

Najprej potrditev pogodbe

Kmalu bo minilo leto dni, kar smo z Alžirci podpisali pogodbo o kupovanju zemeljskega plina, vendar z naše strani še vedno ni veljavna.

Časovno smo v utesnjenem položaju, saj bi morali biti do konca junija sklenjeni vsi dogovori o transportu, po drugi strani moramo dobiti tudi potrditev odgovornih organov v Jugoslaviji, da bi pogodba postala operativna. To potrjevanje pa lahko traja še dolgo časa. Pogodbo smo res podpisali pred letom dni, a zvezni izvršni svet je o njej razpravljal šele zdaj in sprejel bistvena stališča glede načina plačevanja. Toda pogodba še vedno ni verificirana, ker se bo treba o določenih zadevah prej še dogovoriti z Alžirci. Tudi razgovori s partnerji, ki so odgovorni za transport — to je predvsem SNAM — niso enostavni, vendar so manjši problem in predvidevamo, da jih bomo v najkrajšem času uspeli zaključiti.

Problem je z verifikacijo v Jugoslaviji. Zdaj še ni jasno, kdo jo bo opravil in s pravniki bo treba ugotoviti, kdo je zanj pristojen. Ves čas smo bili prepričani, da bo zvezni izvršni svet razpravljal o njej in dal pozitivno mnenje o načinu plačevanja, da jo bo vključil v energetske bilanco in s tem zaključil vso zadevo. Vendar ni tako. Morda bo morala zvezna skupščina ratificirati pogodbo in preostane nam le upanje, da bo to čim prej opravljeno. Res je zvezni izvršni svet že razpravljal o zadevi, vendar na zadnji seji prejšnjega sestava, razreševati pa bo morala nova vlada.

Osnovni problem pri dokončni ureditvi je v tem, da skušajo pri nas zagotoviti plačevanje s povečanim izvozom blaga in storitev, kar več ali manj že velja za nafto ali za njene presežke, zdaj pa naj bi poskusili v pravni obliki enako urediti za obveznosti plačevanja pri nakupu plina. Tukaj sicer ni tako enostavno kot pri nafti, kjer gre lahko za občasne, enoletne aranžmaje, pogodba za plin pa naj bi veljala dvajset let.

Ko bo pogodba verificirana, lahko opravimo vsa dela, ki so potrebna, da bo omrežje fizično pripravljeno. Predvsem gre za delo na italijanski strani, za katero bomo morali pri nas »odšteti« deset milijonov dolarjev, poleg tega pa pripojiti plinovod na naši strani na italijansko omrežje. Ostalo v Sloveniji, na primer razširitev plinovodnega omrežja, poteka normalno.

Omeniti bi bilo dobro še to, da imamo tretjega potencialnega interesenta za uvoz plina. To je Naftagas, ki je pismeno izrazil željo, da bi po letu 1990 uvozil 500 milijonov m³ plina. To daje nakupu širši značaj in zadeva postaja vse bolj jugoslovanska, medtem ko je bila do zdaj za nekatere samo slovensko-hrvaška.

B. L.

Radi bi delali

V peti številki našega glasila je bil objavljen članek »Če bi imeli surovine«, ki ga je napisal podpredsednik poslovnega odbora Željko Železnik in zelo »objektivno« prikazal oskrbo industrije ter tudi naše delovne organizacije z reprodukcijskimi materiali.

Delavcem delovnih organizacij v sestavi SOZD Petrol bi radi povedali, da se tudi v naši delovni organizaciji prepogosto zastavlja vprašanje, kako bi bilo, če ne bi bilo posredi tolikokrat tistega »če«:

če bi v preteklosti sproti tekoče posodabljali tehnologijo,

če bi v preteklosti sproti reševali ekološke probleme,

če bi redno dobivali reprodukcijski material,

če bi sproti reševali precej odprtih vprašanj itd.

Dolgo bi lahko pisali, kako bi bilo, če ne bi bilo posredi »če bi bilo«.

V letošnjem letu smo »normalno« poslovali le dva meseca in sicer januarja in februarja ter kljub takratnim vremenskim razmeram — visok sneg, hud mraz — celo presegli plan proizvodnje za 6 odstotkov. Že v marcu pa so nastajale mot-

nje v proizvodnji in sicer zelo resne, ker nam je primanjkovalo reprodukcijskega materiala.

Vsi člani naše delovne organizacije smo z razumevanjem sprejeli spremenjene zakone in nove pogoje na področju zunanje trgovine in pridobivanja deviz za uvoz blaga. Menili smo, da se srečujemo pač z začetnimi težavami kot povsod, da se bo položaj že uredil, vendar tudi danes, ko že krepko korakamo v drugo četrletje leta, situacija ni nič boljša.

V delovni organizaciji smo se dogovorili, da bomo zaradi motenj pri uvozu in s tem zaradi motenj v proizvodnji od prvega marca naprej izkoristili letni dopust, vzeli neplačan dopust, delali po štiri ure na dan — z aditivi, sposojenimi od poslovnega partnerja INA Rafi-

nerija Reka, da bomo lahko vsaj delno zadovoljili trg z motornimi olji, ostale ure pa da bomo delali takrat, ko bomo dobili material iz uvoza. Skratka, dogovorili smo se, da bomo poskusili narediti vse, da bomo nadoknadili zamujeno, pa čeprav v podaljšanih delovnih dnevih, ob sobotah, pa tudi ob nedeljah. Vendar se danes že sprašujemo, in obenem tudi zavedamo, da motenj treh mesecev ni mogoče tako enostavno nadoknaditi.

Zavedamo pa se že tudi, da bodo poslovni rezultati v polletju temu primerni, vendar se prav tako sprašujemo, ali smo res vsi naredili vse, da takih težav ne bi bilo, gre namreč tudi za delo, na katero člani naše delovne organizacije resnično ne moremo vplivati.

M. Lamprecht

Delo teče po načrtu

Študija o obstoječem stanju AOP v SOZD Petrol, ki so jo lani pripravili na fakulteti za elektrotehniko v sodelovanju z našimi delavci, je v osnovi nakazala razvojne možnosti v sistemu Petrola. Ko so jo potem jeseni dopolnili strokovnjaki naše SOZD, se je izkazalo, da je edina rešitev v lastnem računalniškem sistemu, ki ima možnost povezav za interaktivno obdelavo podatkov. Nato je bil ustanovljen projektni svet (vodi ga podpredsednik poslovnega odbora Franc Premk), ki vodi in spremlja delo delovnih skupin na področju informacijskega sistema in pridobitve sistema (izbor, finančna konstrukcija). Sestavljena je bila tudi skupina za »planiranje poslovnih procesov« (BSP — predseduje ji direktor DO Trgovina Urban Dermastia), ki je zadolžena, da na osnovi metodologije »planiranja poslovnih procesov« pripravi osnove za oblikovanje celovitega informacijskega sistema v Petrolu.

Metodologijo so razvili v IBM v Združenih državah, njeni postopki so v osnovi enostavni, gredo po sistemu »from the button to the top«, od vseh članov delovne skupnosti se zahteva, da so skrajno angažirani in polno sodelujejo. Običajno traja priprava študije 8 do 12 tednov, in ker so jo pri nas začeli delati 2. aprila, bo končana do konca junija. Ob tem je treba še omeniti, da se je delovna skupina štiri dni izobraževala

v radovljiškem centru, kjer je spoznala metodologijo in način dela za izdelavo BSP študije.

Ena prvih nalog je bila, ugotoviti in določiti najpomembnejše poslovne procese — strateško planiranje, operativno planiranje in vodenje, izvajanje in nadzor itd., pa tudi podatkovne razrede, ki so osnova za izgradnjo banke podatkov.

Druga naloga je postavitev organizacijskih nivojev — od poslovnega odbora do delovnih in temeljnih organizacij, s čimer bi opredelili štiri stopnje vključenosti ali vplivanja na posamezne poslovne procese. Te stopnje so polna vključenost — upravljalna, velika vključenost, delna vključenost, brez vključenosti. Povezava je izredno pomembna, saj je z njo dokončno opredeljen nivo odgovornosti oziroma odločanja v povezavi s posameznimi poslovnimi procesi.

Rezultat obeh nalog je dal logično povezavo med posameznimi poslovnimi procesi in podatkovnimi razredi v obliki makro informacijskega sistema z njegovimi posameznimi podsistemi — npr. oskrba (nabava, prodaja, storitve), operativno planiranje, vodenje, strateško planiranje, finance, kadri, oprema, informiranje. Vsi podsistemi so med seboj povezani. Glede na njihovo pomembnost pa so povezave lahko enostranske ali obojestranske.

U. D.

Sprejemanje planskih dokumentov v zaključni fazi

V skladu s skupnimi temelji za pripravo srednjeročnih planov SOZD Petrol za obdobje 1986—90, ki so jih sprejeli delavci vseh TOZD v sestavi SOZD Petrol, so vzporedno potekale tudi intenzivne priprave za izdelavo srednjeročnih planov SOZD Petrol za obdobje 1986—90.

Na prvi pogled lahko ugotovimo, da kasnimo ter da smo v novem srednjeročnem obdobju pričeli poslovati brez pravočasno sprejetih planskih dokumentov. Za takšen razplet aktivnosti obstajajo objektivni razlogi, ki so vplivali na njihov potek pri sprejemanju planskih dokumentov. Predvsem smo veliko zamudili, ko smo v letu 1985 čakali na sprejem zakona o temeljih sistema družbenega planiranja in družbenega plana Jugoslavije, ki ga je zvezna skupščina sprejela proti koncu lanskega leta. Tako planske dokumente za področje naftno-plinskega gospodarstva še vedno pripravljajo na ravni federacije. Potrebno je narediti tudi skupne raziskovalne programe za nafto in plin.

Dosti več smo naredili v Sloveniji in sicer smo sprejeli zakon o sprejemanju planskih aktov v organizacijah združenega dela v SR Sloveniji za obdobje 1986—90 (v drugi polovici leta 1985), v republiški skupščini so sprejeli dolgoročni plan Slovenije od leta 1986 do 2000 (osnova za planske usmeritve tudi v tekočem srednjeročnem obdobju) in v februarju je skupščina posebne samoupravne interesne skupnosti za nafto in plin (ISNAP) sprejela samoupravni sporazum o temeljih plana ISNAP za obdobje 1986—90. Do konca maja so se morale vse temeljne organizacije v Sloveniji odločiti, če bodo podpisale ta samoupravni sporazum. Torej morajo predlogi in usmeritve nadaljnega razvoja naftnoplinskega gospodarstva v Sloveniji dobiti podporo od več kot 50 odstotkov uporabnikov, da bo dosežen tudi pravni pogoj za realizacijo dogovorjenih planskih ciljev. Predvsem bo v tem okviru dosežen sporazum o združevanju sredstev uporabnikov za skup-

no dogovorjene planske cilje ter okvirno določena rast porabe naftnih derivatov in zemeljskega plina. Porast porabe naftnih derivatov in zemeljskega plina v obdobju 1986—90 ter do leta 2000 je določena z energetske bilanco Slovenije za omenjena obdobja.

Za dokončno dogovorjene stopnje rasti je bilo potrebno dolgotrajno usklajevanje med izvajalci in uporabniki v okviru ISNAP, sodeloval pa je tudi republiški komite za energetiko. Predvsem je bilo potrebno upoštevati usklajevanje v okviru celotne energetske porabe (elektrika, premog, nafta, zemeljski plin, atomska energija) ter tudi možnosti za pokrivanje energetskega potreb gospodarstva z naftnimi derivati in zemeljskim plinom. Dodatno pa je bilo treba na področju nafte, naftnih derivatov in zemeljskega plina upoštevati dejstvo, da Slovenija praktično ne razpolaga z lastnimi viri. Zagotavljanje virov naftnoplinskega gospodarstva na ravni Jugoslavije so uskladili v okviru izvršnega sveta, ki je moral administrativno odločiti o zagotavljanju deviznih sredstev za približno dve tretjini surove nafte iz uvoza.

To sprejemanje je bilo opravljeno še v letu 1985, ko je bila cena surove nafte občutno višja od trenutno veljavne cene na mednarodnem naftnem tržišču. Glede na potrebe, ki se bodo iz določenih vzrokov (nižje cene) verjetno povečale, bo potrebno opraviti določene popravke v energetske bilanci Jugoslavije.

Tudi sprejem zakona o prometu blaga in storitev s tujino, zakona o deviznem poslovanju ter zakona o kreditnih odnosih s tujino konec lanskega leta je bistveno poseglo v zagotavljanje deviznih sredstev za uvoz surove nafte, naftnih derivatov in zemeljskega plina, kar je bilo potrebno upoštevati tudi pri pripravi planskih dokumentov.

Na osnovi vseh naštetih aktivnosti lahko ugotovimo, da je bilo potrebno aktivno sodelovati in spremljati vsa dogajanja na področju planiranja ter upoštevati pri pripravi planskih

dokumentov za obdobje 1986—90. Zdaj so za obravnavo na delavskem svetu SOZD Petrol pripravljene osnutki letnega plana SOZD za leto 1986, srednjeročnega plana SOZD Petrol za obdobje 1986—90 ter dolgoročnega plana SOZD Petrol.

Na seji DS SOZD Petrol se bodo delegati posameznih delovnih organizacij v sestavi SOZD Petrol odločali o razvojnih usmeritvah na osnovi obširnih materialov.

F. P.

Ponovno znižane cene

O nižjih cenah surove nafte in naftnih derivatov smo v našem glasilu že pisali. Toda med tem smo se dogovorili za še nižje cene surove nafte in zato ponovno znižali cene naftnih derivatov. Od 17. maja je surova nafta cenejša za skoraj 21 odstotkov, rafinerijske prodajne cene naftnih derivatov pa v povprečju za dobrih 15 %. Tudi tokrat se niso znižale končne prodajne cene za derivate široke porabe, temveč le cene naftnih derivatov za reprodukcijo.

Tokratno znižanje v skupnem obsegu ni bilo tako zajetno kot 28. marca. Prvo znižanje je dalo 164, sedanje pa le 102 milijardi dinarjev pozitivne razlike, če računamo, da bomo od takrat, ko so znižali cene, pa do konca leta realizirali količine surove nafte in naftnih derivatov po energetske bilanci Jugoslavije in da se tečajji valut ne bodo spreminjali drugače, kot smo predvidevali pri izračunu.

Tokratne učinke znižanja rafinerijskih prodajnih cen naftnih derivatov je družba zajela tako kot pri prejšnjem znižanju in jih namenila za druge prednostne potrebe. Končne prodajne cene za porabnike v reprodukciji so se znižale le za dobrih 25 %. Največji del znižanja, in sicer dobrih 47 %, bo preusmerjen v raziskave nafte in plina, s čimer bo v precejšnji meri nadomeščen izpad sredstev za raziskave nafte in plina doma in v tujini, ki je nastal zaradi znižanja cen domače surove nafte na raven cen uvozne nafte. Ta sredstva bodo sicer nekoliko drugače razdeljena med uporabnike, bodo pa v celoti uporabljena izključno v te namene in ne bo potrebno tako drastično znižati zastavljenih naložbenih programov za raziskave nafte in plina in za njuno pridobivanje, kar bi bilo sicer nujno potrebno, če bi učinke znižanja preusmerlili v kakšne druge namene.

Pri tokratnem znižanju rafinerijskih prodajnih cen naftnih derivatov je del učinka, to je dobrih 14 % namenjen za povečanje cestnih pristojbin. Nadaljnje 3 % odmerja zvezni odlok za povečanje blagovnih rezerv, za ostalih 10 % pa povečuje sklad za spodbujanje izvoza.

V sedanjem odloku izvršnega sveta o najvišji ravni cen nafte in naftnih derivatov, ponovno niso upoštevali predloga naftnega gospodarstva o oblikovanju cen na temelju sprejetih skupnih elementov, pač pa je ZIS odločil, da bodo to upoštevali pri naslednji spremembi cen, ne glede na to, kakšen bo razlog za spremembo.

Pomembna novost v odloku je v tem, da naftne organizacije lahko iz sredstev, ki jih namensko zbirajo iz posebne — kalkulativne postavke pri oblikovanju prodajnih cen, pokrijejo tudi negativne razlike, ki so nastale med prejšnjimi — višjimi in sedanji — nižjimi cenami za zaloge surove nafte in naftnih derivatov, ki smo jih imeli na dan znižanja prodajnih cen. Gre za dokaj velika sredstva, ki jih sploh ni mogoče obračunati v breme dohodka, če pa bi jih obračunali v breme poslovnega sklada, bi nastopili likvidnostni problemi.

Od nadaljnjih gibanj cen surove nafte na svetovnem trgu in sprememb tečajev valut bodo odvisne spremembe cen tudi pri nas.

ŠE NIŽJE CENE

Nadaljnje padanje cen naftnih derivatov, zlasti kurilnih olj, od katerih je odvisna nabavna cena zemeljskega plina, je narekovalo ponovno znižanje prodajne cene zemeljskega plina, ki znaša od 1. aprila 52,72 dinarjev za kubični meter.

DO v dveh SOZD

Do zdaj še nismo imeli delovne organizacije, ki bi bila članica dveh sestavljenih organizacij, kot bo Rafinerija Nafta Lendava. Nekateri sicer dvomi-jo, da bo delo uspešno potekalo, vendar je dejansko vse odvisno od ljudi, ki ga bodo opravljali. Mislim, da se ne bi smela pojavljati trenja, niti težave tako v delovni organizaciji Nafta Lendava kot v SOZD Petrol ali SOZD INA. Gre za specifično dejavnost, za raziskave in proizvodnjo nafte in plina, ki že v dosedanjem delu in poslovanju Nafta Lendava v okviru SOZD INA ni imelo posebnega poudarka, razen da je bila INA Naftaplina operativni izvajalec del kot pogodbeni partner, kar je baziralo na povsem izvajalski pogodbi in je šlo za uslugo INE Naftaplina. INA je do zdaj gledala na raziskave v Sloveniji samo z vidika možnega izvajalca, ne pa z vidika koordinatorja.

Ko bomo na poslovodnem odoboru v SOZD Petrol v bodoče razpravljali o Nafti Lendava, bomo govorili z vidika zagotavljanja sredstev, koordiniranja del, planiranja itd. In čeprav v prvem poskusu referendum ni uspel, smo v SOZD Petrol v vse naše planske dokumente v zvezi z raziskavami nafte in plina vnesli to dejavnost, kot da se že odvija v naši sestavljeni

organizaciji. Sicer pa smo že takrat, ko smo spreminjali samoupravni sporazum o združitvi v SOZD Petrol, vnesli vanj to vrsto dejavnosti. To pomeni, da se med našimi članicami že dalj časa pojavlja kot nekaj, kar več ali manj sodi v okvir dejavnosti, ki smo jo do zdaj opravljali.

Že pred časom smo z Nafto Lendava natančneje razpravljali o poteku dela. Nekako smo se opredelili, da je predvsem slovenski prostor tisti, v katerem bo Nafta Lendava vodila operativno delo, skrbela za študije, plane, izvajanje in podobno, medtem ko bo moral biti za raziskave v Jugoslaviji in v tujini SOZD Petrol močnejši faktor — ne le koordinator, ampak konkreten vključevalec, tako kot je bil že zdaj, ko smo se vključevali v črnogorske raziskave.

Finančno ostane tako, kot je bilo do zdaj, čas pa bo pokazal, ali je bila ideja pravilno zamišljena, ali bi bilo potrebno karkoli dopolniti. V naše akte zdaj ne bomo vnašali sprememb, ko pa bo prišlo do prvega spreminjanja, bomo vnesli še tiste zadeve, ki bolj konkretizirajo tovrstno dejavnost v SOZD Petrol.

Vse ostale dejavnosti, od finančnega poslovanja, rafinerijske, petrokemijske, bo Nafta

Lendava še vedno opravljala v okviru SOZD INE. Tam je prevzela določene obveznosti kot delovna organizacija, vendar se bo vključevala tudi v naši SOZD. To pomeni, da bo treba ostale dejavnosti (obveznosti), ki sodijo v SOZD, pravilno razmejiti glede na obseg dejavnosti, ki je vključen pri nas in

glede na obseg dejavnosti, ki je vključen v SOZD INA. Vse bomo morali jemati čim bolj življenjsko, ker ni najbolj bistveno, kaj je na papirjih, ampak se moramo vsi potruditi, da bo ta vrsta dejavnosti v praksi postala še bolj organizirana, kot je bila doslej, in dala še boljše rezultate.

L. B.

Prvi v državi. Tudi edini?

O pomembnosti in koristnosti katalizatorjev v avtomobilih je že nekaj časa veliko govora in ponekod so jih vozniki tudi v večjem številu kupili. Pri nas smo uspeli v toliko, da smo od 15. marca letos na nekaterih bencinskih servisih uredili prodajo neosvinčenega bencina, ki ki je potreben za vožnjo avtomobilov s katalizatorji. S takimi vozili se še ne moremo kaj posebno hvaliti. Po podatkih, ki so nam na voljo, je v državi šele en sam — v Seči pri Portorožu, njegov lastnik pa je tov. Čeligo, ki so ga mnogi Slovenci poznali po njegovi gostilni, ki jo je imel v Seči.

Tov. Čeligo ima avto s katalizatorjem približno dve leti, vendar mu ta dodatek, ki naj bi pripomogel k bolj čistemu zraku, ne koristi več. Uničil ga je s tem, da je dve leti uporabljal navaden, osvinčen bencin. Katalizator je namreč — po domače povedano — ploščata škatla, v kateri so sita. Osvinčen bencin zamaši luknjice in uniči sito. Zato bi bilo potrebno katalizator zamenjati, kar pa je dokaj draga zadeva.

In kako je tov. Čeligo prišel do takega avtomobila? Kupil ga je od nekega našega predstav-

nika, ki je prišel iz Kanade in vozilo znamke Toyota je prirejeno za ameriško tržišče. To pomeni, da pri nas oziroma na sploh v Evropi zanj ni na voljo nadomestnih delov in bi ga bilo težko popraviti, če bi se kaj resneje pokvarilo. Do zdaj se to k sreči ni zgodilo in vozilo športne oblike, prostornine 1800 cm³, ki porabi povprečno po 7,5 litra na 100 km, dobro služi svojemu gospodarju.

Lani — za turistične bone

Ko so v Istra-benzu ocenjevali turistično sezono 1985, so izračunali tudi količino prodaje goriv za turistične bone, ter jo primerjali s celotno prodajo v Sloveniji in v Jugoslaviji, pri čemer so prišli do zanimive ugotovitve. S turističnimi boni so vozniki kupili:

v Jugoslaviji za 33,932.417 tisoč din,

v Sloveniji za 15,209.665 tisoč din,

v Istra-benzu za 7,970.280 tisoč din.

Od goriv, ki so bila v Jugoslaviji prodana za turistične bone, jih je odpadlo na Slovenijo 52 %, na sam Istra-benz pa 23,5 odstotka.

Previdnost in pazljivost

Zavedamo se, da je tudi Petrol med tistimi, ki onesnažujejo okolje in zapisali smo že, na kakšen način pripomoremo k uničevanju narave.

Kaj pa lahko storimo, da bo naša krivda čim manjša?

Najbolj bomo pripomogli k čistemu okolju, če bomo budno pazili, da ne bo prišlo do izlitja goriv, saj so sanacije bolj malo učinkovite, obenem pa so tudi drage. Zato moramo skrbeti, da ne bomo izlili goriva pri polnjenju avtomobilov ali rezervoarjev, pa da ne bodo puščali rezervoarji ali cevovodi. Zlasti natančni moramo biti pri pregledovanju enopláščnih rezervoarjev, ki jih imamo še na marsikaterem bencinskem servisu in jih bomo zamenjali šele v nekaj letih.

Če se nam pripeti nesreča, je potrebno takoj obvestiti TOZD vzdrževanje, ob večjih nezgodah tudi gasilce. Če se razlijejo le manjše količine, potem odtečejo v lovilce, seveda če so prav vzdrževani; če se razlije več goriva, nam lovilci ne pomagajo, saj steče gorivo tudi v zemljo.

Kadar menimo, da pušča cevovod, črpalke ne smemo uporabljati; če pušča rezervoar, ga je potrebno sprazniti, očistiti in pregledati. Vse to je seveda naloga delavcev iz vzdrževalne temeljne organizacije, ki jih je potrebno takoj poklicati. Manjše količine, ki ostanejo na tleh, je treba takoj pomiti in pri tem uporabiti čistilna sredstva, ki so za to namenjena. Najbrž pa ni potrebno posebej omeniti, da ne velja to samo za bencinske servise, ampak tudi za naša skladišča, kjer je nevarnost za onesnaževanje toliko večja, kolikor večje so količine kot na bencinskih servisih.

Za boljšo storitev na bencinskih servisih

V Istra-benzu so pripravili program za vsestransko ureditev bencinskih servisov, ki naj bi pripomogel k boljšim storitvam, s katerimi bi v večji meri kot doslej zadovoljevali željam in zahtevam kupcev.

Z uresničitvijo programa naj bi izboljšali videz bencinskih servisov, kakovost postrežbe, pa tudi ostale pomembne zadeve, ki sestavljajo poslovanje na bencinskih servisih — požarno varnost, varnost okolja, dokumentacijo, preprečevanje gospodarskega kriminala.

Med bistvenimi ukrepi je izdelava celostne grafične podobe delovne organizacije. Kombinacija barv, napisov in črk naj bi dodatno olepšala servise. Dopolnjevale naj bi jo nove oblike prodajalcev z emblemi delovne organizacije in imeni prodajalcev.

Zastave, ki se zdaj hitro uničijo, naj bi bile v prihodnje drugačne oblike in iz drugačnega materiala.

Tujce bodo opozarjali na nakup turističnih bonov z opozorilnimi tablami, na katerih bo besedilo napisano v štirih jezikih. Namestili bodo nove, večje tečajne liste in cenike turističnih bonov, table pa bodo tako prirejene, da bo številke ob vsaki spremembi lahko zamenjati. Na servisih bodo spremenili tudi nekaj drugih stvari, ki bodo doprinesle k lepšemu videzu samega kioska in njegove okolice.

Ker se naglim spremembam lahko prilagaja samo dovolj izobražen delavec, so se v delovni organizaciji odločili za stalno izobraževanje prodajalcev, ter lanskoletni program še dopolnili. Organizirali bodo izobraževanje za poslovanje, izobraževanje za prodajalce, tečaj nemškega jezika za prodajalce in poslovanje ter tečaj za menjalce. Na sestankih delovnih skupin v posameznih SPE se bodo pogovarjali o načelih za dobro prodajo, pomembnosti uslug, karakteristikah dobrega prodajalca itd.

V okviru akcije za povečanje splošne varnosti, ki teče v okviru avto-moto zveze, so predvideli dežurne servise, ki naj bi bili opremljeni z UKV postajami. Ker jih letos še ne bo, bodo prenašali nujna obvestila po posebnem načrtu.

Na osnovi lanskoletnega tekmovanja med bencinskimi servisi so se tudi letos odločili za tako spodbujanje prodajalcev k boljšemu delu. Da bodo ob koncu sezone ugotovili, kaj so s tem dosegli, bodo tudi letos anketirali kupce, tako domače kot tudi tuje.

Ureditev bencinskih servisov

V Istra-benzu so že v letnem planu predvideli posamezna dela na bencinskih servisih, marsikaj pa je možno storiti tudi brez večjih priprav. Tako lahko obnovijo manjše površine zelenic, zasadijo nove okrasne cvetice, odpravijo manjše napake v sanitarijah — zamenjava verižice, pokrova školjke, namestitev pokrovov ventilov, pobarvajo manjše površine sten, zaradi katerih se ne splača klicati vzdrževalne službe, očistijo prostore, pa zamaščena cestišča in podobno.

Dogovorili so se tudi, da bodo zaposlili snažilke na servisih, na katerih jih do sedaj niso imeli. Poleg tega bodo posvetili večjo pozornost izložbenim prostorom, redno čistili razstavljen blago in police, ter vse predmete opremili z etiketami, na katerih bo označena cena.

Nagrade, pohvale in javne graje

Delavski svet delovne organizacije Istra-benz je sprejel sklep, da bodo njihovi bencinski servisi tudi letos tekmovali v kvaliteti postrežbe ter izgledu bencinskih servisov. Nagrade, ki so jih namenili najboljšim, so letos višje kot so bile lani in sicer bodo dobili vsi delavci na najboljše ocenjenem servisu po 50.000 dinarjev, na drugouvrščenem po 40.000 dinarjev in na tretjevrščenem po 30.000 dinarjev. Servisi, ki se bodo uvrstili od četrtega do desetega mesta, bodo dobili pohvale, tisti pa, ki ne bodo dosegli najosnovnejšega števila točk, bodo javno grajani, to pomeni, da jih bodo objavili v našem glasilu.

Zlata značka Zveze sindikatov Slovenije

Predsednik Zveze sindikatov Slovenije Miha Ravnik je v Ljubljani slovesno podelil posameznikom in sindikalnim organizacijam najvišja sindikalna priznanja. Zlati znak sindikatov vsako leto podeljujejo posameznikom in sindikalnim organizacijam za večletno izjemno in učinkovito delo pri uresničevanju interesov članstva ter za večletno napredno in uspešno družbenopolitično delo.

Zlati znak Zveze sindikatov Slovenije je prejel tudi Franc Pal, ekonomist, vodja splošno-kadrovskega sektorja INE Nafta Lendava. V predlogu za podelitev priznanja je med drugim zapisano:

Franc Pal se je po končanem šolanju zaposlil v delovni organizaciji INA Nafta Lendava, kjer je še danes. Že takoj se je kot mladinec vključil v delo družbenopolitičnih organizacij ter poleg rednih nalog vestno opravljal vse pomembne in odgovorne funkcije v sindikatu, kulturi, na športnem področju. Svoj čas in delo je namenil sindikatu, saj je v občinskem svetu Zveze sindikatov predstavljal gonilno silo pri uveljavljanju in zagotavljanju pravic delavcev za ustrezno delo in življenje.

Kot pripadnik madžarske narodnosti je bil predsednik komisije za narodnostna vprašanja in s svojim delom tudi na tem področju prispeval k sožitju narodov in narodnosti. V ospredju njegovih prizadevanj je predvsem skrb za človeka, za dobre medčloveške odnose. Vztrajno se zavzema za resnično odločanje delavcev in s tem tudi za njihov boljši družbenoekonomski položaj. Zaradi svojega tovariškega odnosa do sodelavcev in vestnega dela, uživa ugled in spoštovanje.

Š. P.

— ali po domače samopostrežba

V Sloveniji se lahko pohvalimo z enim samim samopostrežnim bencinskim servisom, ki stoji v Ljubljani, na Titovi cesti. Sprva so vsi, prodajalci in kupci, nekoliko nezaupljivo gledali na novotarijo — seveda za naše pojme, v svetu ni to nobena redkost več — toda zdaj so se večinoma že navadili nanjo.

Večinoma so se navadili tudi na natakanje, čeprav je posa-

meznikom še vedno treba pomagati, ali vsaj pokazati, kako morajo ravnati z napravo. »Zlata ženska«, je pripomnil eden prodajalcev, medtem ko je drugi menil, da so ženske celo bolj pripravne.

In kako je s plačevanjem?

Prodajalec, ki sedi v kiosku, prebere na monitorju, koliko je posameznik dolžan in do zdaj se še ni zgodilo, da bi kdo pobegnil, ne da bi plačal. Pripetilo pa se je, da je kupec pozabil poravnati račun, a se je potem čez nekaj časa vrnil.

O energetskih problemih na najvišji ravni

V današnji številki objavljamo drugi del članka, ki govori o zanimivih energetskih vprašanjih v deželah EEK.

Ekonomski položaj se je na področju EEK zboljševal, tako da je znašala ekonomska rast v letu 1984 več kot 4 %, kar je največ po letu 1978. Ta rast je med področji in deželami različna, tako da je bila v ZDA 6,8 % in v Zahodni Evropi le slaba 2,5 %, v Vzhodni Evropi 5,1 % in v sami Sovjetski zvezi 3,2 %.

Potreba po primarni energiji v Severni Ameriki in Zahodni Evropi se je zniževala od leta 1980 do 1983, ko se je padanje ustavilo in je potreba po primarni energiji ponovno začela naraščati. To oživiljanje je bilo v letu 1984 posebno očitno, saj je poraba primarne energije v Severni Ameriki porasla za 5 % in v deželah EEK za 3,6 %. Medtem ko je postajalo energetsko tržišče v industrializiranih državah Zahodne Evrope v teh letih manj intenzivno, se je splošna smer v letu 1984 obrnila. V nasprotju s tem se energetska intenzivnost v gospodarstvu ZDA še naprej znižuje, vendar ne več s tako silo kot prejšnja leta. V vzhodnoevropskih državah je poraba primarne energije rasla s pozitivno stopnjo, čeprav ne tako hitro kot neto družbeni proizvod.

V letu 1984 so potrebe po plinastih gorivih v splošnem bolj rasle kot potrebe po primarni energiji. V Zahodni Evropi so potrebovali 6 %, v Severni Ameriki pa 3,1 % več plina. To kratkoročno večje povpraševanje po plinu je seveda rezultat tako nadaljnje gospodarske rasti kot cenovne konkurenčnosti plina. Poraba plina je rasla tudi v vzhodnoevropskih državah, posebno očitna je bila v Sovjetski zvezi (1980 - 100, 1984 - 135).

V energetski politiki vseh dežel EEK je pglavitna zamenjava surove nafte z vsemi drugimi oblikami energije. Delež surove nafte v porabi primarne energije se je v letih 1973-83 zmanjšal v vseh regijah, še prav posebno pa v Severni Ameriki in Zahodni Evropi. Ocenjujejo, da pglavitni razlo-

gi za to substitucijo niso bili zgolj politika vlad in iz nje izhajajoči ukrepi, temveč tudi visoke cene surove nafte. Tako se je v tem obdobju znižal delež surove nafte pri porabi primarne energije v Severni Ameriki od 45,2 % na 30,6 % in v Zahodni Evropi od 59,5 % na 46,2 %, v Vzhodni Evropi brez Sovjetske zveze na 21,3 % in v Sovjetski zvezi od 34,9 na 34,5 odstotka. V Zahodni Evropi se je delež surove nafte v tem obdobju znižal v industriji od 41,9 % na 28,9 %, v proizvodnji električne energije od 25,2 % na 11,4 odstotka in v široki ter komercialni porabi od 58,1 odstotka na 41,3 odstotka. To zmanjševanje porabe surove nafte se je odrazilo v povečanem deležu plinskih goriv v porabi primarne energije v vseh področjih EEK, razen v Severni Ameriki, kjer se je precej povečal delež trdih goriv in sicer od 19,2 % na 25,7 odstotka. Delež plinastih goriv je porasel v Zahodni Evropi od 10,2 % na 14,8 %, v Vzhodni Evropi od 12,9 % na 18,3 % in v Sovjetski zvezi od 21,3 % na 30,4 %. V deželah Vzhodne Evrope, vključno s Sovjetsko zvezo pa se je zgodilo obratno kot v ZDA, delež trdih goriv v primarni energiji se je zmanjšal in sicer v Vzhodni Evropi od 63,6 % na 57,4 %, kar je glede ostalih področij EEK še vedno precej in v Sovjetski zvezi od 33,9 % na 25,5 %.

Proizvodnja zemeljskega plina je na področju EEK v letu 1984 porasla za rekordnih 7,2 %. To je bilo predvsem zaradi povečane proizvodnje v Severni Ameriki, ki je znašala 7,5 % in v Sovjetski zvezi, kjer je bila celo 9,6 %. Sovjetska zveza je tudi v letu 1985 povečala proizvodnjo zemeljskega plina za približno 8 % do 9 %.

Lahko pričakujemo, da bo proizvodnja zemeljskega plina še naraščala, vendar je v bližnji bodočnosti to odvisno predvsem od komercializacije rezerv. Rezerve zemeljskega plina v svetu se stalno povečujejo in so

znašale januarja 1985 že 96.197 mrd m³ ali 91 % rezerv surove nafte. Še leta 1970 so rezerve plina znašale le 48 % rezerv surove nafte, v letu 1975 so se povzpele na 58 % in v letu 1980 na 79 %. Današnje rezerve zemeljskega plina zagotavljajo ob sedanji porabi dvainpetdesetletno proizvodnjo, pri surovi nafte pa samo 34 let. Dežele EEK razpolagajo s 54 % svetovnih zalog ali s približno 52 000 mrd m³ zemeljskega plina, od katerih ima Sovjetska zveza 37 000 mrd m³ ali 39 %.

Mednarodna trgovina z zemeljskim plinom se je še nadalje povečevala. Izvoz tega goriva iz Kanade, Nizozemske, Norveške in Sovjetske zveze v druge dežele EEK se je v letu 1984 povečal za 6,4 %, izvoz iz Alžirije in Libije pa skupno za 10,8 %. Države Zahodne Evrope so v letu 1984 uvozile skupno 119,36 mrd m³ zemeljskega plina in sicer iz:

Nizozemske — 36,94 mrd m³ ali 31 %

Norveške — 28,69 mrd m³ ali 24,8 %

Sovjetske zveze — 33,05 mrd m³ ali 27,7 %

Alžirije — 18,30 mrd m³ ali 15,35 %

Libije — 1,38 mrd m³ ali 1,15 %, medtem ko je Vzhodna Evropa uvozila ves zemeljski plin iz Sovjetske zveze.

Izvoz zemeljskega plina je porasel predvsem zato, ker so se za 21 % povečale dobave iz Sovjetske zveze v Avstrijo, Francijo, ZR Nemčijo in Jugoslavijo. Izvoz sovjetskega plina v Zahodno Evropo se utegne povečati iz sedanjih 33 mrd m³ (1984) na 50 do 57 mrd m³ v letu 1990. Seveda ob politiki cen, ki bi ustrezale trgu.

V letu 1984 se je povečal tudi izvoz zemeljskega plina iz Norveške in sicer za 9,4 %. V letu 1985 je Norveška, ki razpolaga z 2236 mrd m³ rezerv zemeljskega plina oziroma 40 % vseh rezerv v Evropi (brez SZ), proizvedla 26 mrd m³ plina in ga približno polovico (51 %) izvozila v Anglijo, četrtnino (24 %) v ZR Nemčijo, preostalo pa v Nizozemsko, Francijo in Belgijo. Norveški proizvajalci zemeljskega plina imajo trenutno precejšnje težave s poljem Ekofisk, kjer morajo vtiskavati plin nazaj v polje, da bi preprečili preveliko potapljanje — posedanje dna morja in s tem seveda naprav za proizvodnjo nafte in plina. Dno se jim je potapljalo že do 40 cm na leto. ZDA so se odločile, da bodo odsej uvažale zemeljski plin prak-

tično samo iz Kanade in nič več iz Alžirije in Mehike. Alžirski delež, ki je še leta 1983 znašal 14,3 %, se je že v letu 1985 znižal praktično na nič in ga ne predvidevajo pred letom 1990. Mehški zemeljski plin ni zavzemal posebno pomembne količine, le približno 8 % in so ga porabili v obmejnih področjih. Mehški proizvajalci zemeljskega plina niso hoteli prilagoditi svoje politike cen amerišskemu tržišču. Hkrati pa utemeljujejo ZDA ta ukrep tudi kot diverzifikacijo uvoza energije, ker iz Mehike že tako uvažajo relativno velike količine surove nafte.

Kanadski dobavitelji zemeljskega plina so spremenili odnos do politike oblikovanja cen zemeljskega plina. Večino izvoznih pogodb so s ponovnimi pogajanjimi obnovili. V teh pogajanjih se je odražalo odstopanje od sedanjega administrativnega oblikovanja cene plina fco meja k cenam, ki se bodo prilagajale in spreminjale tako, da bodo splošen odraz konkurenčnih cen dobavljenega domačega plina, ki ga uporabljajo uvozniki in seveda tudi drugih goriv. Ta pogajanja pa niso obravnavala samo vprašanja cene, temveč tudi druga pomembna določila pogodb za prodajo plina kot »take or pay« (»vzemi ali samo plačaj«), strukturo tarife in roke ter pogoje prodaje. Pogoj »take or pay« so spravili praviloma v okvir 50 % dogovorjenih količin. Določanje tarife pa se odraža v dvodelnem — fiksnem in spremenljivem delu sistema izvozne cene, v katerem se stalni stroški cevovodnega transporta odražajo v zahtevnih komponentah. Stroške dobave plina in spremenljive stroške transporta pa obravnavajo kot tržno blago in temu primerno ugotavljajo.

Nadaljnji kriterij za sprejemljivost pogajanj v zvezi s pogodbami, določen s kanadsko izvozno politiko, je v tem, da morajo izvozni dogovori dati razumna zagotovila za prevzem pogodbenih količin. Zato ponovno dogovorjene pogodbe v splošnem zagotavljajo, da bo kanadski plin prevzet v enakih razmerjih kot od domačih dobaviteljev.

Ocenjujejo, da se je mednarodna trgovina z zemeljskim plinom povečala predvsem zaradi oživitve gospodarstva, izgradnje novih plinovodov, zaradi zmernejših cen plina in zaradi nadomeščanja drugih goriv. Številne mednarodne pogodbe za dobavo zemeljskega plina so bile revidirane in dogovorjene

Šesto tekmovanje kovinarjev notranjske regije

Pod pokroviteljstvom in organizacijo sindikalnega sveta in medobčinske gospodarske zbornice so tudi letos stekle priprave za šesto medobčinsko tekmovanje kovinarjev Notranjske regije.

»Čemu služijo ta tekmovanja?« so se nekateri spraševali.

— Delavci se spoznavajo med seboj, izmenjujejo izkušnje in se seznanjajo s problemi v svojih strokah.

— Seznanjajo se s potmi razvoja in dosežki strokovnega dela v posameznih organizacijah.

— Lajša se strokovno delo med vodilnimi delavci z novitetami in izkušnjami posameznih organizacij.

— Boljša se kvaliteta dela, oblika ponudbe in dizajn.

Že meseca januarja so razpisali tekmovanje in začeli zbirati prijave za tekmovanje kovinarjev naslednjih poklicev: strugarjev, rezkalcev, brusilcev, orodjarjev, avtomehaničkov OTTO in DIESEL, konstrukcijskih ključavničarjev, plamenskem varjenju, MIG in MAG varjenju. Meseca marca je bil sklican sestanek predsednikov občinskih sindikalnih svetov in predsednikov lanskeletnih organizatorjev tekmovanja. Na tem sestanku so določili rokove, potek in organizatorje tekmovanja. Tako so imenovali tudi TRANSPORT Ilirska Bistrica za organizatorja tekmovanja mehanikov OTTO in DIESEL. Kljub nekaterim pripombam, ki jih je posredoval naš delegat na naslednjem sestanku pripravljalnega odbora v Postojni, saj nimamo ne motorjev, ne orodja za tekmovanje, ki jih predpi-

suje pravilnik tekmovanja kovinarjev Slovenije, smo morali speljati tekmovanje. Ostalo nam je le malo časa za pripravo tekmovanja. Imenovan je bil organizacijski odbor za izvedbo in pripravo tekmovanja avtomehaničkov. Odbor je izdelal študijsko gradivo za tekmovalce iz strokovnega dela, katero se je kompletiralo z gradivom iz samoupravljanja in varstva pri delu, ki ga je posredoval medobčinski odbor za izvedbo tekmovanja. Motor TAM F GL 413 smo si izposodili v Avtoprometu Gorica, medtem ko smo si motor in orodje za Zastavo 750 izposodili v Transavtu Postojna. Tako je bilo že nekaj dni pred pričetkom tekmovanja vse pripravljeno za sprejem tekmovalcev. Imenovane so bile tudi ocenjevalna, šifrirna in spremljevalna komisija. Tekmovanje se je izvedlo 19. 4. 1986 ločeno za OTTO in DIESEL motor. Udeležilo se ga je 9 tekmovalcev za DIESEL in 7 tekmovalcev za OTTO motor iz Liva Postojne, Transavta Postojne, GG Postojna, GG Postojna TOZD Ilirska Bistrica, Transporta Ilirska Bistrica. Novolita Bloška planota in Kovinoplastike Lož. Nekateri tekmovalci so bili na prizorišču tekmovanja že zelo zgodaj, tako da so pred pričetkom tekmovanja razjasnili drobne, na videz nepomembne, a v stiski s časom odločilne delovne operacije. Po pozdravnem govoru, ki ga je imel predsednik občinskega sindikalnega sveta in po dobri kavi, s katero so postregle naše kuharice, je prevzel besedo predsednik ocenjevalne komisije tov. Jože Frank in začel s teoretičnim delom tekmovanja.

Testi so obsegali 10 vprašanj iz samoupravljanja, 5 vprašanj iz varstva pri delu in 15 vprašanj iz poklicne tehnologije. Po končanem teoretičnem delu je komisija ocenila teste, a tekmovalci so si opomogli z dobro malico in pijačo ter nabrali novih moči za praktičen del tekmovanja. Na OTTO motorju so tekmovalci opravili naslednje operacije:

- potiskanje glave motorja,
- nastavitev motorja in razdelilca vžiga v fazo,
- nastavitev platinastih kontaktov,
- nastavitev ventilov motorja,
- na DIESEL motorju pa so tekmovalci opravljali naslednja dela:
- nastavitev ventilov motorja,
- postavitve motorja v fazo,
- montaža Bosch tlačilke in nastavitve vžiga motorja.

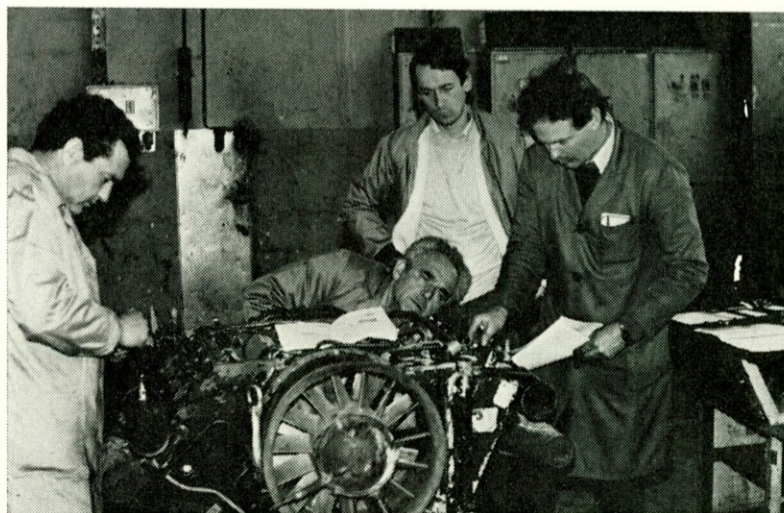
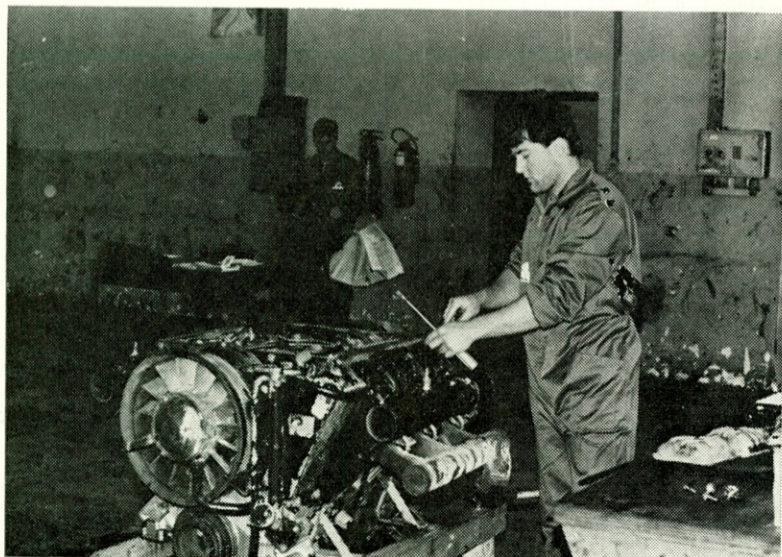
Ocenjevalna komisija je delala v popolni tajnosti, saj ni

vedela imen tekmovalcev, temveč le njihove šifre. Največ problemov je tekmovalcem povzročala Bosch tlačilka in pa čas dela, kateri se je odšteval od skupnega števila točk.

Tekmovanje je trajalo do 16. ure popoldan. Zvečer je bila večerja za vse tekmovalce in komisije iz vseh poklicev v motelu Proteus v Postojni, kjer so objavili rezultate in podelili nagrade za dosežena prva tri mesta iz vsakega poklica. Skupno se je tekmovanja udeležilo 105 tekmovalcev.

Tehnologija in razvoj na področju kovinsko predelovalne industrije hitro napreduje, zato moramo stremeti, da bo delo v naših delovnih organizacijah potekalo strokovno, bolj učinkovito in bolj racionalno, moramo izkoristiti delovni čas, predmete dela in sredstva za delo, kolikor hočemo stopiti v korak s tehniko razvoja in dosežki na tem področju.

F. J.

Začenja se druga faza

Prejšnji mesec smo predstavili novo proizvodno halo, ki se jo pred nedavnim odprli v Olimpi in spada v prvo fazo gradnje proizvodnih prostorov.

Zdaj se pripravljajo na drugo

fazo, ki naj bi bila razdeljena na pet stopenj, zaključena pa v petih letih. Naredili bodo toliko, kolikor nujno potrebujejo in kolikor jim bodo dovolile lastne finančne sposobnosti. Pričakujejo, da bodo nekaj sredstev dobili iz SOZD, izven »hiše« pa se ne bodo zadolžili.

ODDIH V ATOMSKIH TOPLICAH

Že pred nekaj leti je naša sindikalna organizacija sklenila, da bo vsako leto poslala nekaj delavcev v toplice. Kriteriji, po katerih se določa, kdo bo odšel, so delovna doba v delovni organizaciji, zdravstveno stanje delavca in delovni pogoji.

Tako je bil v letošnjem letu organiziran počitek in zdravljenje v Atomskih toplicah v Podčetrtku, kamor se nas je odpravilo 12 transportovcev. Že sam sprejem v toplicah nas je navdušil, saj so bili vsi delavci od receptorja do zdravnikov izredno vljudni, pozorni in ustrezljivi. Poleg zdravstvenih in drugih hotelskih storitev smo bili v samem kraju deležni čudovitih izletov. Vreme nam je bilo ves teden naklonjeno in ogledali smo si vrsto znamenitosti teh krajev. Poleg Atomskih toplic, ki so priporočljive predvsem za revmatična obolenja, je v okolici še veliko drugih termalnih in zdravilnih voda kot so Rogaška Slatina, Sutinske toplice, Krapinske toplice, Tuheljske toplice in druge. Nekateri od njih smo si šli ogledat, vendar smo bili nad Atomskimi najbolj navdušeni, saj so nam nudile vse, kar smo potrebovali, od rekreacije do kulturnih prireditev, tisti ki so potrebovali mir, pa so se napotili v prijeten gozdič ob hotelu, kjer so se lahko nemoteno sprehajali in uživali v čudoviti naravi tega dela Kozjanskega.

Po tednu dni smo se vrnili domov in kar žal nam je bilo, da je teh lepih dni že konec, a je že tako, da vse lepo hitro mine. Na delo smo se vrnili spočiti in polni delovnega elana ter hvaležni naši sindikalni organizaciji, da nam je nudila tako prijeten odih.

D. P.

MANJŠA PROIZVODNJA IN PORABA

Lani se je poraba nafte v svetu zmanjšala za odstotek od 2,819 milijonov ton, proizvodnja pa je bila nižja za 1,7 odstotka od 2,77 milijonov ton.

Po podatkih študije, ki so jo naredili v Esso AG, se je svetovna poraba vrnila na količine iz leta 1973 in je bila za 11 odstotkov pod absolutnim rekordom porabe iz leta 1979 (3,178 milijonov ton).

Od leta 1975 se je spremenila tudi struktura porabe. Zmanjšala se je v industrijsko razvitih državah Zahoda — za 16 odstotkov na Japonskem in v državah Zahodne Evrope ter za 5,4% v Združenih državah. V

državah v razvoju Afrike, Latinske Amerike in Azije pa se je v primerjavi s porabo pred desetimi leti, dvignila za več kot tretjino.

Med velikimi porabniki nafte je prodaja najbolj padla v Franciji — za 24,5% med leti 1975 in 1985, v ZR Nemčiji in Veliki Britaniji pa za 11%.

Kuhar priporoča

SOLATA IZ CVETAČE IN LISIČK

Sestavine:

1 majhna glava cvetače
5 žlic olja
2–3 žlice kisa
1 žlička gorčice
muškatni orešek
150 g svežih ali vloženih lisičk,
popper, sladkor, drobnjak

Čas kuhanja:
25 minut

Priprava:

Cvetačo očistimo. Damo jo v vrelo vodo, lahko vzamemo tudi polovico vode in mleka, da ostane cvetača lepo bela. Solimo in kuhamo približno 15 minut, da je cvetača še čvrsta. Odcedimo jo in razdelimo na cvetke.

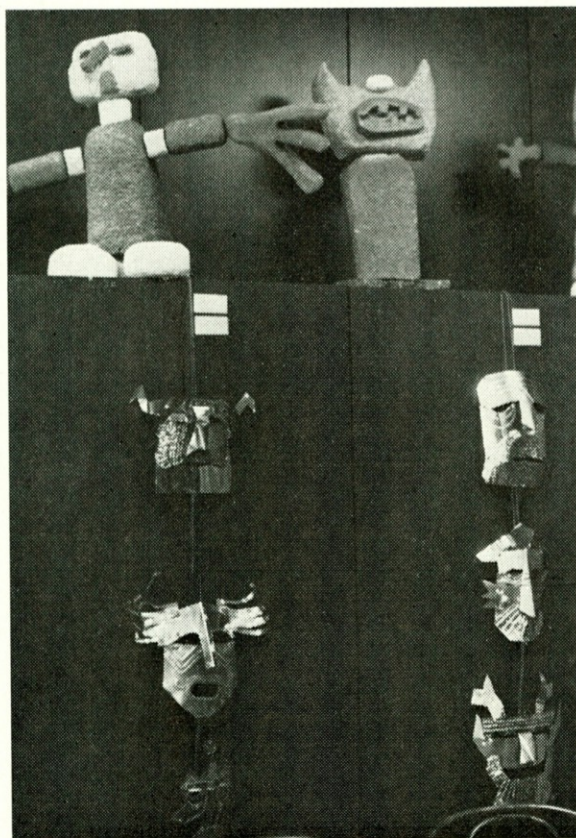
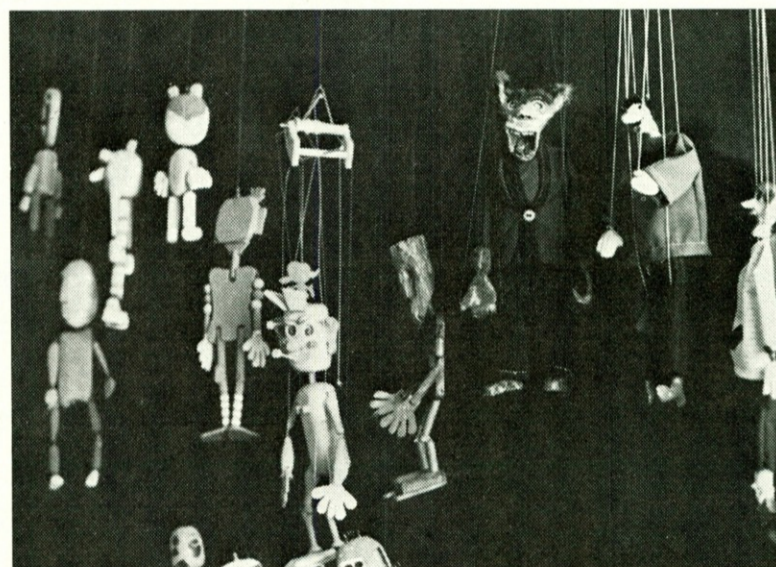
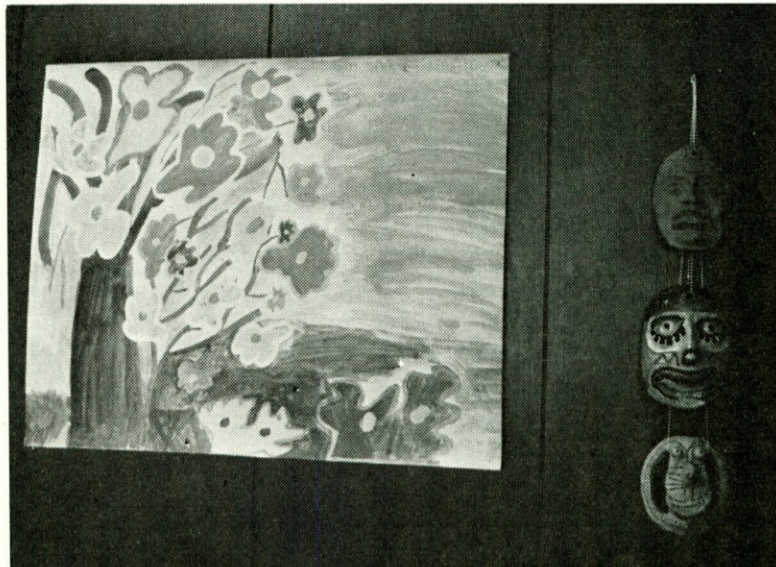
Iz olja, kisa, gorčice, nstrganega muškata oreška, soli, popra in sladkorja zmešamo pikanten solatni preliv. S prelivom zabelimo še vročo cvetačo. Počakamo, da se ohladi.

Če uporabimo sveže gobe, jih očistimo in dušimo na maslu 15 minut. Lisičke iz konzerve samo odcedimo. Gobe zmešamo s cvetačo, po okusu še začini, potresemo z narezanim drobnjakom in ponudimo.

PRISRČNA ZAHVALA

Delovna organizacija Trgovina z naftnimi derivati je lani prevzela pokroviteljstvo nad posebno šolo Janez Levca v Ljubljani. Otroci so se že pred časom pisмено zahvalili za po-

moč, zdaj pa so nam z razstavo svojih izdelkov pokazali, s čim se ukvarjajo pri likovnem in tehničnem pouku in kaj so njihove majhne roke sposobne narediti.

NAGRADNA KRIŽANKA

Prišli - odšli

PETROL	NAJVEEJE EGIPT. PRISTANIŠČE	SLOV. SMUČARSKI TRENER	OBOROŽEN TAT	FINSKO JEZERO	KESANJE	OTOK PRED FINSKIM MESTOM TURKIU
"ČRNA CELINA"						
IME AM. JAZZISTA HAMPTONA						
MESTO NA MESI MED MEHIKO IN ZDA						
SLIKAR IN GRAFIK BOGDAN MESKO					... ZE DONG	EMILIJAN CEVC
KONGLOMERAT, KEPA						V
SREBRO			BELEC ENERGIJE Kvantum	MEHIŠKO LETOVIŠČE INDUSTRI. RASTLINA		
KRAJ PRI KRANJU						... JE SIROTA
POLENA				ZAEIMBNA IN ZDRAVILNA RASTLINA	IVAN MINATTI	
GORA V SRBIJI					PREPROSTA PODRAST PREMICA DOKTORSKA	
REKA NA TIROLSKEM				ASTATIN VRSTA ŽITA	PREDIVALEC RUSIJE FRANCOŠKI PAVLIHA	
NAMAZ IZ MLETE DROBOVINE						
POVRŠINSKA MERA			... IN NEVESTA			
- RAJŠI NE UPORABLJAJTE OSTROG: STRAJŠANSKO JE ...						
						
				DRŽAVNA BLAGAJNA		
				NUMERO	VZROK, RAZLOG, MOSTAR	
				DEL LJUBLJANE		
				EGIPČ. BOG SONCA V EASU MONOTEIZMA		
						IGRALEC ZAMER OLDRICH ČERNIK
						HRV. REKA PRITOK LONJE
						AM. FILM. REZISER (KING)
						ORANJE LEVSTIKOV JUMAK (MARTIN)
						IRIDIJ SLOV. PISATELJ (FRAN)
						ČESKI VERSKI REFORMATOR (JAN)
						LOJZE ROZMAN
						REKA V SRBIJI, PRITOK KOLUBARE
						JUŽNI SADEŽV ORANJE BARVE
						SESTAVIL MARKO BERTONCEJ
						KAMEN. REKA V SREDNEM USSESU
						OZEMELJSKI PAS, PODROČJE
						REKA V SRBIJI, PRITOK KOLUBARE
						ČESKI VERSKI REFORMATOR (JAN)
						ORGAN VOHA
						PEVSKI GLAS VRH V NARAVANJAH
						PREDIVALEC RUSIJE FRANCOŠKI PAVLIHA
						ASTATIN VRSTA ŽITA
						PREPROSTA PODRAST PREMICA DOKTORSKA
						ZAEIMBNA IN ZDRAVILNA RASTLINA
						IVAN MINATTI
						... JE SIROTA
						BELEC ENERGIJE Kvantum
						MEHIŠKO LETOVIŠČE INDUSTRI. RASTLINA
						V

Prišli

DO Trgovina z naftnimi derivati
TOZD Trgovina Celje
PE drobna prodaja — Milan Letnar, prodajalec, Stanislav Valk, prodajalec
PE debela prodaja — Jože Vidensek, gasilec
TOZD Trgovina Kranj
PE drobna prodaja — Smajo Čerimović, prodajalec, Alojz Sterle, prodajalec, Šefan Mežan, prodajalec, Davorin Klemenčič, prodajalec
TOZD Avtopark
Bogdana Meglič, obračunska referentka

DO Istra-benz

Marija Bak, snažilka, Celestin Levac, skladišni delavec, viličarist, Franko Žiber, prodajalec, Edi Pobega, prodajalec, Valter Černigoj, prodajalec
DSSS SOZD
Primož Ferkulj, skladiščnik

DO Transport Ilirska Bistrica

DSSS — Slavica Grlica, saldakonti

DO Gostinstvo

TOZD Lom
Mirsada Murtić, kuhinjska delavka, Milivoj Djukić, natakarkar, Ljubica Kitanović, snažilka, Zdravko Filipovič, zunanji delavec, Mihajlo Ristomanov, kuhar, Milka Letić, točajka, Mirjam Šalomon, točajka
TOZD Motel Podlehnik
Kristina Pulko, sobarica, Vera Feguš, pripravnica
TOZD Restavracija Tepanje
Bojan Rek, natakarkar, Jožica Rek, natakarkarica
DSSS SOZD
Stane Rajk, komercialist črnega blaga

Odšli

DO Trgovina z naftnimi derivati
TOZD Avtopark
Pavel Frice, obračunski referent
TOZD Vzdrževanje in investicije
Mihael Mlakar, referent za vzdrževanje vozil, pokoj

DO Istra-benz

Edvard Rebula, čuvaj

DO Rafinerija mineralnih olj

Štefan Petrovič, vodja gasilske službe in službe fizičnega varovanja družbenega premoženja

DO Gostinstvo

TOZD Motel
Jože Vavken, zunanji delavec
TOZD Motel Čatež
Martina Piškovič, kuhinjska delavka

DSSS

Vladimir Šeme, referent za preventivo

Dragi reševalci,

mesec je okrog in zanima vas, če ste imeli ta mesec »končno« ali pa »spet« srečo. Tokrat smo izžrebali nova imena, ali bolje rečeno, v uredniškem odboru se nismo spomnili, da bi se bili z njimi do zdaj že srečali. Pa si jih oglejte še vi:

III. nagrada — Zdenka Zidar, Transport Ilirska Bistrica

II. nagrada — Marija Horvat, Rafinerija mineralnih olj

I. nagrada — Neva Štefančič, Transport Ilirska Bistrica

R

PETROL

Glasilo delavcev združenih delovnih organizacij v sestavi SOZD Petrol

Ureja uredniški odbor:

Marinka Biček, Minka Demšar, Bojan Marn, Rajko Muljavec, Cvetka Pisar, Ada Valenčič

Odgovorni urednik Aleš Peternel

Urednik Jelka Žmuc-Kušar

Tehnični urednik, lektor in korektor:

Jelka Žmuc-Kušar

Naslov uredništva

SOZD Petrol, Ljubljana, Titova 66
Telefon 312 755